

#asunnottomuus
#vvary

Vv ary

KOKEMA

Vailla vakinaista asuntoa ry

*"Asunto on perusoikeus
eikä sen puuttumista voida
hyväksyä missään olosuhteissa."*

VAILLA VAKINAISTA ASUNTOA RY ON VUONNA 1986 ASUNNOTTOMIEN ITSENSÄ PERUSTAMA KANSALAI SJÄRJESTÖ

Suomen ainut
asunnottomien
edunvalvontajärjestö

Vaikuttaa
yksilötasolla kunkin
asunnottoman
tilanteeseen

Vaikuttaa
yhteiskunnallisella
tasolla
lainsäädäntöön

Osallisuus, vertaisuus, kokemusasiantuntijuus ja työparimallilla toimiminen ovat kulkeneet mukana läpi koko yhdistyksen historian.

**Osallisuus ja vertaisuus ovat
Vva ry:llä sekä tärkeitä arvoja että käytännön arkea.**

Vva ry:n strategian ytimessä ovat:

Ihmisarvo

Luottamus

Osallisuus

Tasa-arvo

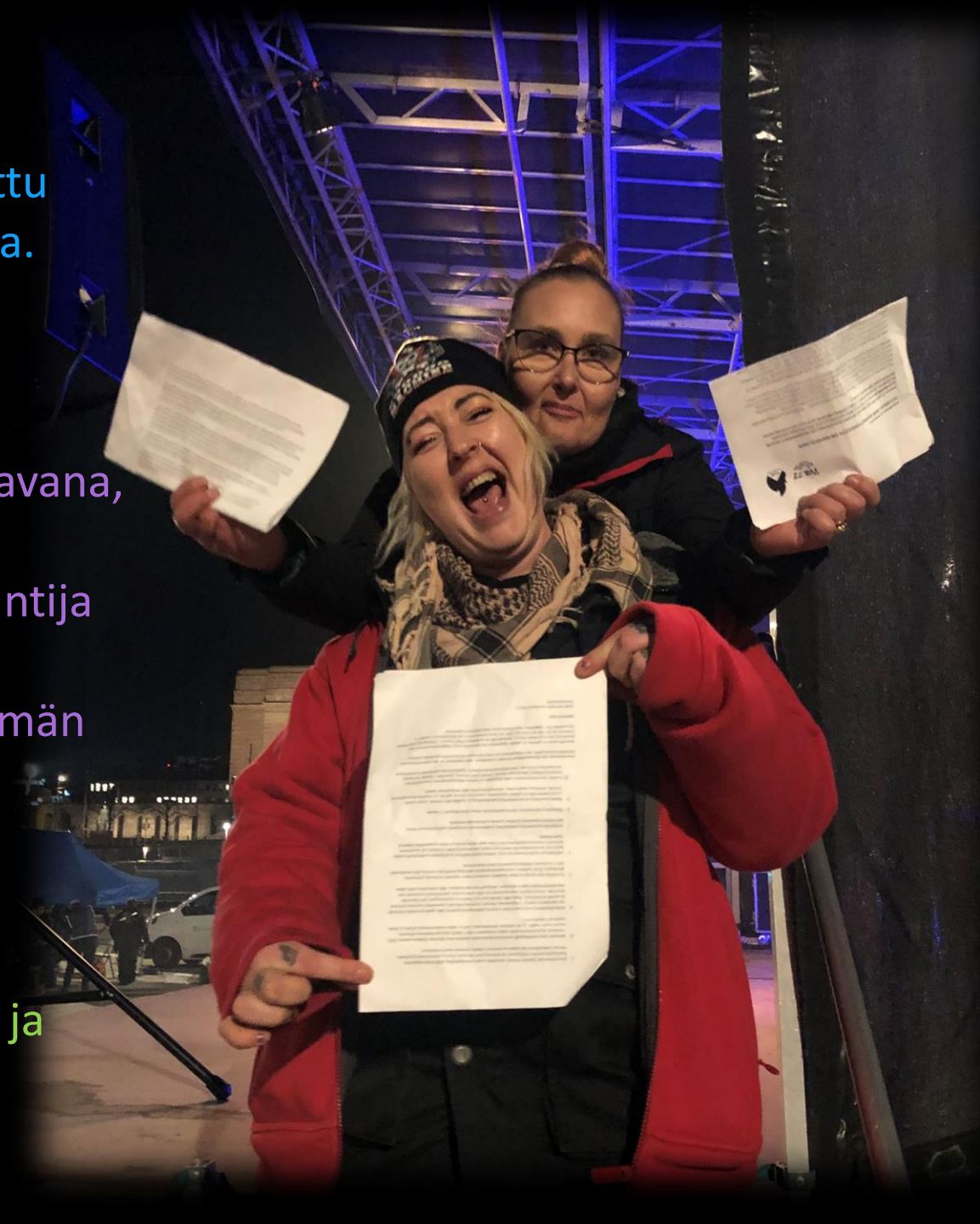
Yhdenvertaisuus

-
- Vva ry ajaa jokaisen oikeutta omaan kotiin
 - Vva ry on uskonnollisesti ja puoluepoliittisesti sitoutumaton
 - Vva ry:n toiminta on voittoa tavoittelematonta

Käsitteet

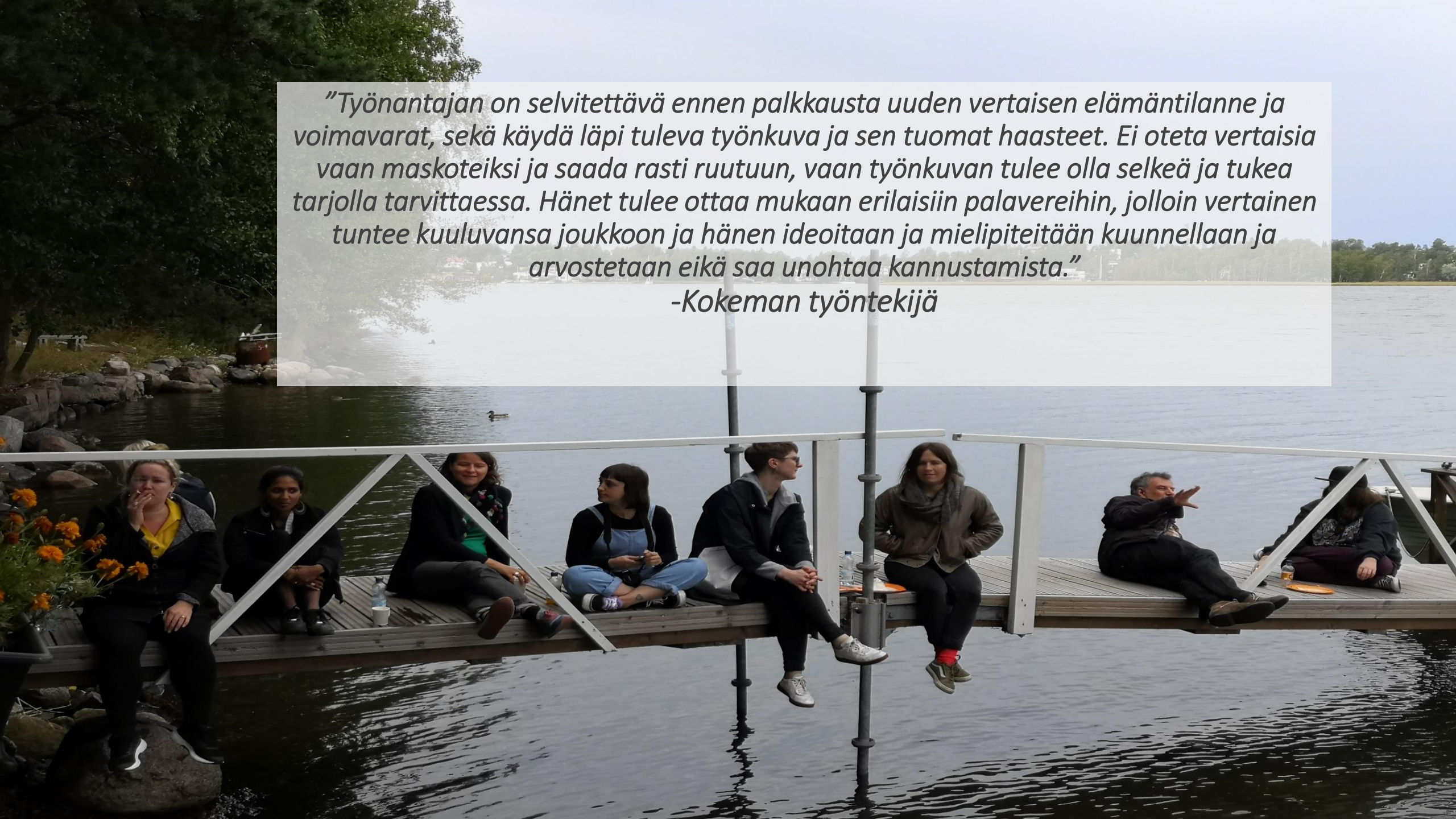
- Työparimallissa sosiaalialan ammattilainen ja koulutettu kokemusasiantuntija toimivat tasavertaisena työparina.
- Vertaistoiminnassa samantyyppisiä asioita kokeneet ihmiset tukevat toisiaan vastavuoroisesti.
- Kokemustoimijaksi tai -asiantuntijaksi voidaan kutsua ihmistä, jolla on omakohtaista kokemusta joko sairastavana, kokeneena, toipuneena, kuntoutuvana, palveluita käyttäneenä tai läheisenä/omaisena. Kokemusasiantuntija tietää, mikä häntä on auttanut ja mitkä tekijät ovat vaikuttaneet hänen tai läheisensä toipumiseen tai elämän muutokseen sekä siihen sopeutumiseen.
- Kokemusasiantuntija voi toimia muun muassa yhteiskehittäjänä palveluiden suunnittelussa, kehittämisessä, toteuttamisessa ja arvioinnissa sekä esimerkiksi vertais-, koulutus-, tiedotus-, vaikuttamis- ja strategiatyössä.

Lähde: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

”Työnantajan on selvitettävä ennen palkkausta uuden vertaisen elämäntilanne ja voimavarat, sekä käydä läpi tuleva työnkuva ja sen tuomat haasteet. Ei oteta vertaisia vaan maskoteiksi ja saada rasti ruutuun, vaan työnkuvan tulee olla selkeä ja tukea tarjolla tarvittaessa. Hänet tulee ottaa mukaan erilaisiin palavereihin, jolloin vertainen tuntee kuuluvansa joukkoon ja hänen ideoitaan ja mielipiteitään kuunnellaan ja arvostetaan eikä saa unohtaa kannustamista.”

-Kokeman työntekijä

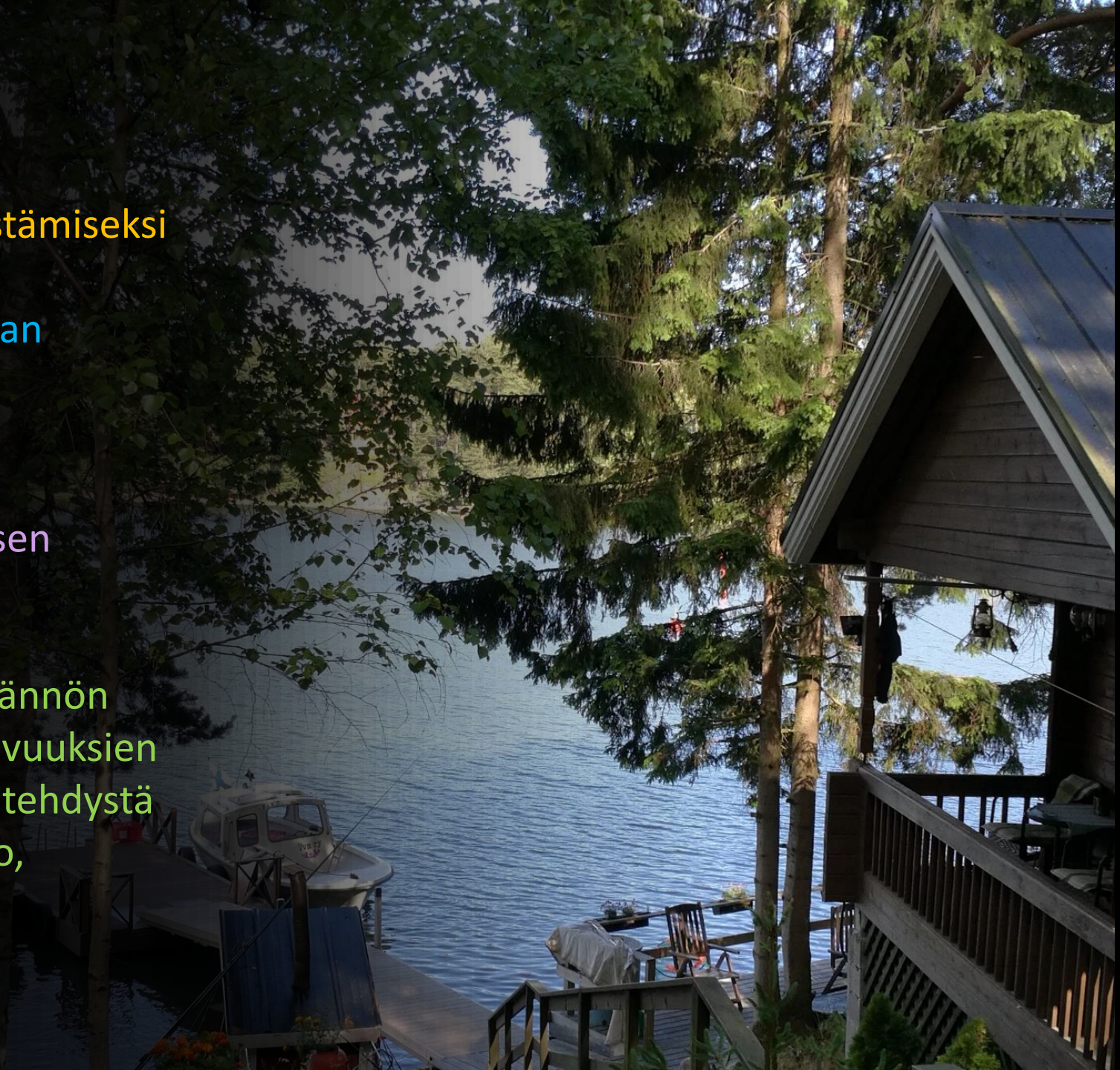

Mitä organisaation olisi hyvä ottaa huomioon palkatessaan kokemusasiantuntijan tai vertaisohjaajan

- Työyhteisölle on hyvä tuoda etukäteen tieto kokemusasiantuntijuuden / vertaistyon merkityksellisyydestä ja vaikuttavuudesta sekä sen tuomasta lisäarvosta työyhteisöön.
- Tasavertainen työyhteisön jäsen, jolle annetaan vastuuta ja luotetaan töiden hoitamisesta. Tämä kasvattaa itsevarmuutta ja vahvistaa uskoa itseensä työntekijänä.
- Ennen työsuhteen alkamista tuodaan esille työsuhteen kesto, mitä työ pitää sisällään ja mitä työllistymisen mahdollisuuksia on työsuhteen päätyttyä.
- Työssä jaksamista edistävänä tekijänä koetaan esihenkilön vahva tuki.

- Työntekijöille annettava mahdollisuus työnohjaukseen työssä jaksamisen edistämiseksi ja varmistamiseksi.
- Esihenkilö huomioi kokemusasiantuntijan henkilökohtaisen elämäntilanteen.
- Mahdollisuus kouluttautumiseen.
- Vertaistyöntekijöiden oman verkoston muodostaminen mahdollistaa keskinäisen vertaistuen ja tiedon levittämisen (koulutustarpeet, työssä jaksaminen).
- Muita huomioon otettavia asioita: käytännön toteutus (palaverit), velvollisuudet, vahvuuksien huomioiminen (tehtävänjako), korvaus tehdystä työstä, asenneilmapiiri, palautteen anto, luottamus ja arvostus.

“Ymmärrys lisääntyy, kun olen työskennellyt ammattilaisten työparina ja ammattitaitoni kehittynyt käytännön läheisesti. Ammattilaiselta saan tukea omiin näkemyksiini ja kokemusasiantuntijana voin antaa ammattilaiselle ymmärrystä haastavista tilanteista ja palveluiden toimivuudesta. Työparina voimme lisätä toistemme tietoa ja ymmärrystä asiakaskunnan tarpeista ja palvelurakenteen käytänteistä.”

Työparimallin hyödyt

- Kokemusasiantuntijan ja ammattilaisen muodostama työpari täydentävät toisiltaan saadun tiedon avulla asiantuntijuuttaan ja ammatillista osaamistaan
- Työyhteisön ammatillinen osaaminen vahvistuu, kun hyödynnetään kaikkien työntekijöiden osaamista ja asiantuntijuutta
- Kokemusasiantuntijan ja ammattilaisen näkökulmat täydentävät toisiaan ja antavat sitä kautta asiakkaalle mahdollisuuden tarkastella asioita kokonaisvaltaisemmin, kun kuullaan usean ihmisen näkemykset, kokemukset ja mielipiteet
- Asiakas saa kokonaisvaltaisempaa neuvontaa ja ohjausta; kokemusasiantuntijalta kokemukseen perustuvaa tietoa ja ammattilaiselta teoretietoa sekä ammatillista tukea
- Kokemusasiantuntija tuo toivoa asiakkaalle ja luo uskoa muutoksen mahdollisuuteen

**”Moderni, humaani tapa tehdä tätä työtä.
Se ainoa oikea tapa.”**

- Asiakkaan on helpompi ottaa ikäviä asioita vastaan kokemustaustaiselta työntekijältä
- Kokemusasiantuntija toimii sillanrakentajana asiakkaan ja ammattilaisen välillä. Tämän avulla ammattilaisen ja asiakkaan yhteinen ymmärrys lisääntyy ja poistaa arvoasetelmaa
- Ammattilainen pystyy kertomaan palvelujärjestelmästä ja saatavilla olevista palveluista
- Kokemusasiantuntija pystyy samaistumaan asiakkaan tilanteeseen ja kokemuksensa perusteella arvioimaan mitkä palvelut vastaavat parhaiten hänen tarpeisiinsa
- Kokemusasiantuntija voi myös tuoda asiakkaan tietoon palvelujärjestelmän hyötyjä, haasteita tai sen puutteita
- Työparimallin kautta asiakkaan kynnys madaltuu hakeutua palveluiden piiriin, ”rikkoo me vastaan muut asetelmaa”

”Jos siihen mitä tehdään
löytyy kokemustaustainen
ihminen, niin hänet kannattaa
siihen ottaa mukaan”

Kokemusasiiantuntijan tuoma lisäarvo ammattilaisen työskentelyyn

- Lisää ymmärrystä asioiden taustalla olevista ilmiöistä ja kulttuurista sekä niiden vaikutuksista asiakkaan valintoihin
- Ei tarvitse puhua ”toisista”, kun työparina oleva kokemustaustainen työntekijä kertoo ja puhuu omasta kokemuksestaan käsin
- Tuo ajankohtaista ruohonjuuritason tietoa palveluiden toimivuudesta ja epäkohdista. Kokemustiedon hyödyntäminen mahdollistaa asiakaslähtöisten palveluiden suunnittelun, kehittämisen ja toteutuksen
- Kokemusasiiantuntija vahvistaa oman tarinansa avulla asiakasta ymmärtämään, että ammattilainen on puhunut totta
- Kokemusasiiantuntija toimii siltana asiakkaan ja ammattilaisen välillä
- Asiantuntijuus on hyödynnettävissä esim. yksilöllisessä tukityössä, ryhmänohjauksessa, kehittämistyössä, kouluttamisessa ja konsultaatioissa

Ammattilaisen tuoma lisäarvo kokemusasiantuntijan työskentelyyn

- Vahvistaa ammatillista kasvua ja kehitystä
- Molemminpuolinen luottamus tuo turvaa kokemusasiantuntijan työskentelyyn
- Pystyy luottamaan, että asiat etenevät laadittujen suunnitelmien mukaisesti
- Oppii työpaikoilla puheeksi ottamisen kulttuurin ja miten asiat tuodaan esille työyhteisössä
- Työyhteisötaitojen oppimista (mm. vuorovaikutustaidot sekä vastuunotto työtehtävistä ja sovituista asioista)
- Työyhteisön pelisääntöjen sisäistäminen lisää mm. työssä jaksamista ja tuo omaan työhön turvallisuuden tunnetta
- Oppii uusia asioita ja miten olla suhteessa itseensä ja muihin

Huomioita työparityöskentelystä

- Ammatilaisen tulisi huomioida, että kokemusasiantuntijalla ei välttämättä ole aiempaa työkokemusta. Pitää varmistaa, että kokemusasiantuntija on tietoinen mitkä ovat hänen vastuunsa, oikeutensa ja velvollisuutensa
- Työparityöskentely rikkoo ennakkoluuloja, joita kokemusasiantuntijalla ja ammatillisella voi olla toisiaan kohtaan
- Työskentelyä helpottaa henkilökemioiden yhteensopivuus
- Kummankaan työparin ei ole tehtävänä kannatella toista
- Luottamus työparia kohtaan asiakastilanteissa luo turvaa työskentelylle
- Yhteinen arvopohja työn ja toiminnan taustalla

- Kokemusasiantuntijan keskeisimpiä työvälineitä ovat oma tarina ja kokemukset. On tärkeää, että hän on käsitellyt omia kokemuksiaan ja tarkastellut niitä eri tulokulmista
- Kokemusasiantuntijakoulutus antaa valmiuksia toimia moninaisissa tehtävissä
- Kokemusasiantuntijalle tulee löytää hänelle soveltuvin toimiala (esim. kaikille ei sovellu kohtaava työ tai ennalta estävä työ)
- Tulee huomioida vertaisohjaajan ja kokemusasiantuntijan välinen ero työtehtävissä
- Asiakas saattaa luoda suhteen vain kokemusasiantuntijaan mikä voi tuoda haasteen ammattilaisen työskentelyyn
- Luottamusta rakentaessa kokemusasiantuntijan rooli asiakkaaseen voi olla keskeisempi. Jossain vaiheessa asetelma voi vaihtua ja asiakas hyötyy enemmän ammattilaisen tarjoamasta avusta

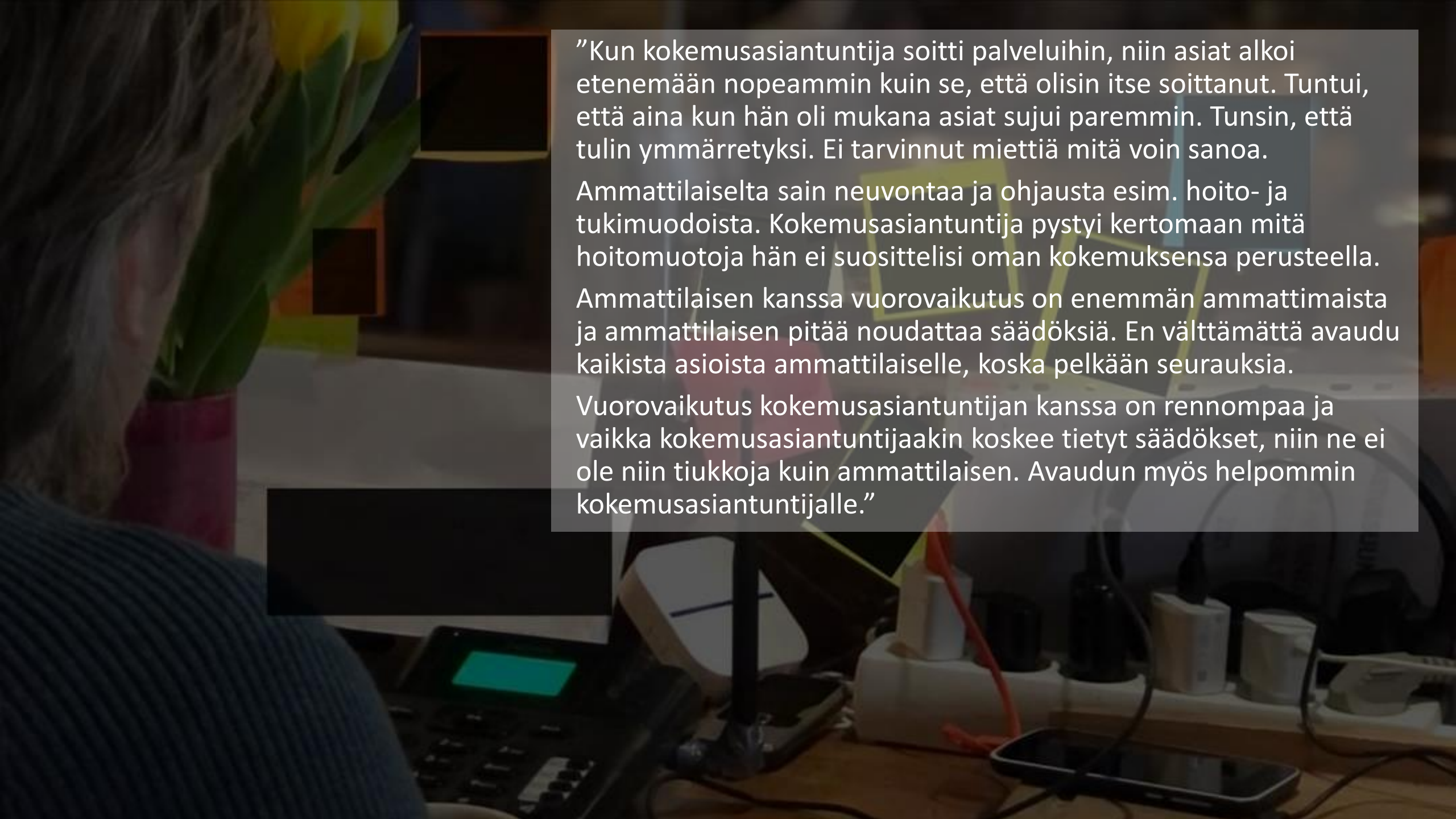
Työparin toiveet yhteistyöltä ja hiljaiset mielipiteet

- Molemminpuolinen luottamus, avoimuus ja yhdenvertaisuus
- Yhteisen ymmärryksen luominen työparimallityöstä
- Yhteistyö perustuu tasavertaisuuteen sekä kunnioittavaan ja arvostavaan kohtaamiseen
- Molemmat tuovat työskentelyyn oman asiantuntemuksensa
- Ymmärrys toisen ammattitaitoa kohtaan vaikka se olisi erilainen
- Työparin tuki asiakastilanteissa
- Omasta jaksamisesta huolehtiminen
- Rohkeutta nostaa esille asioita, halua vaikuttaa asioihin ja kohdata palveluiden käyttäjiä
- Hakea työnsä tueksi ajankohtaista tietoa ja kehittämällä itseään
- Henkilökemioiden tulisi toimia mm. työssä viihtyvyyden vuoksi

Asiakkaan kokemukset työparimallista

”Se että oli kokemusasiantuntija siinä, joka on kanssa päässy irti sieltä, niin se lisäs enemmän uskoa siitä, että muutos on mahdollista”.

”Kun kokemusasiantuntija soitti palveluihin, niin asiat alkoi etenemään nopeammin kuin se, että olisin itse soittanut. Tuntui, että aina kun hän oli mukana asiat sujui paremmin. Tunsin, että tulin ymmärretyksi. Ei tarvinnut miettiä mitä voin sanoa.

Ammattilaiselta sain neuvontaa ja ohjausta esim. hoito- ja tukimuodoista. Kokemusasiantuntija pystyi kertomaan mitä hoitomuotoja hän ei suosittelisi oman kokemuksensa perusteella.

Ammattilaisen kanssa vuorovaikutus on enemmän ammattimaista ja ammattilaisen pitää noudattaa säädöksiä. En välttämättä avaudu kaikista asioista ammattilaiselle, koska pelkään seurauksia.

Vuorovaikutus kokemusasiantuntijan kanssa on rennompaa ja vaikka kokemusasiantuntijaakin koskee tietyt säädökset, niin ne ei ole niin tiukkoja kuin ammattilaisen. Avaudun myös helpommin kokemusasiantuntijalle.”

"Asunnottomuus on tilanne ja olosuhde, ei kenenkään ominaisuus."

Kiitos!

Vva ry

KOKEMA

@VVA_yhdistys

@vaillavakinaistaasuntoary

@vva_ry

Käyntiosoite: Ratamestarinkatu 6 - Postiosoite: Opastinsilta 8 B, 00520 Helsinki